

Na pograniczu kultur. Konteksty wielokulturowe /międzykulturowe na lekcji języka polskiego.

Marta Fronczek
nauczycielka języka polskiego
XXI LO Lublin

Problem 🙄

Kiedy myślę o pojęciu *wielokulturowości*, staje przede mną mnogość definicji i sposobów tłumaczenia tego zjawiska.

Do tego pojęcia odnoszą mnie także synonimiczne: wieloetniczność, antropologia kulturowa, regionalistyka, czy znane już wszystkim „*multi-kulti*” ...

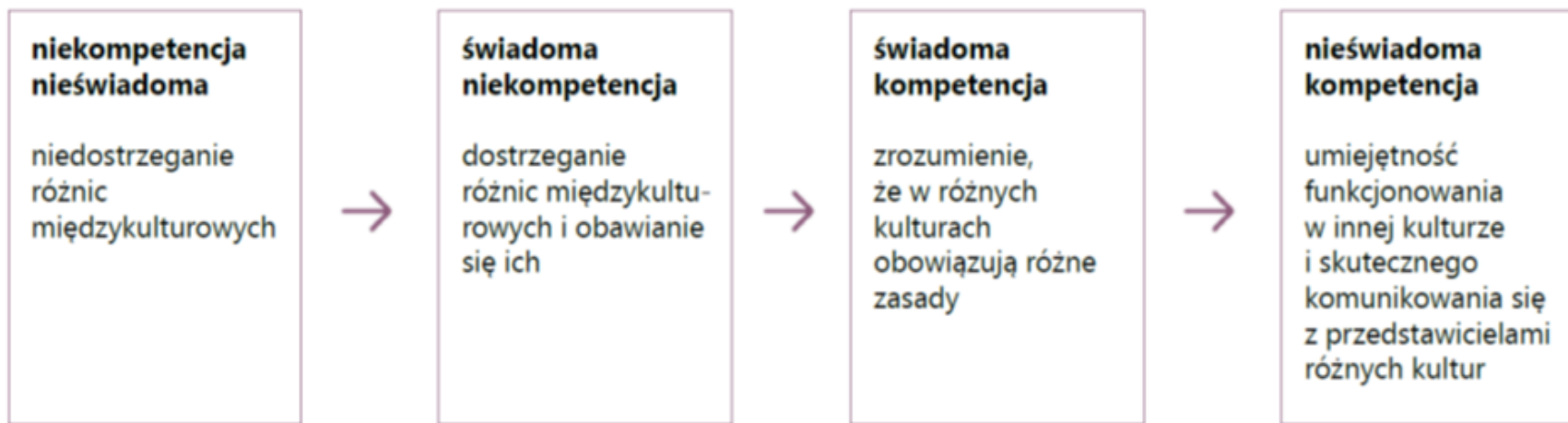
Jak sobie z tym problemem poradzić?

Rozwiązanie

Kształcić kompetencje wielokulturowe!

Etapy rozwoju kompetencji wielokulturowych

Wykres pobrany [z:] Wielokulturowość. Materiały edukacyjne dla bibliotek. Opracowanie na temat kompetencji wielokulturowych, stanowiące część pakietu edukacyjnego dla bibliotek przygotowanego w ramach projektu "Daily innovators and daily educators in the libraries" (DIDEL), s.2

Omówienie

Podane przykłady sięgnięcia do problemu wielokulturowości uporządkowałam w trzech obszarach:

Coś pożyczonego,
czyli pomysł innej
osoby, który
znalazłam i
wykorzystuję na
swoich lekcjach, a
który jest wart
polecenia!

Coś nowego, czyli
mój pomysł na
wielokulturowość
/kompetencje
międzykulturowe...

Coś starego,
czyli pomysł
przetestowany,
sprawdzony na
zajęciach w
różnych klasach 😊

Coś pożyczonego...

<https://niezlasztuka.net/ciekawostki/michal-aniol-pieta-rzezba-ktora-wymusza-cisze/>

<https://www.press.pl/tresc/27443,samuel-aranda-za-zdjecie-z-arabskiej-rewolucji-wygral-world-press-photo-2012>

Zdjęcie Hiszpana Samuela Arandy zostało zrobione w Jemenie podczas protestów przeciwko prezydentowi Salehowi.

KIEDY zobaczyłam to zestawienie dwóch dzieł sztuki (fotografii i rzeźby) w kontekście dzieła lirycznego („Lament świętokrzyski”) → pomysł zestawienia fotografii, rzeźby i tekstu z podręcznika dla nauczyciela wydawnictwa GWO, Język polski. Sztuka wyrazu. Podręcznik do liceum i technikum zakres podstawowy i rozszerzony. Klasa 1, część 1, str.305) → wiedziałam, że praca nad analizą tych dzieł będzie realizacją założonej pracy kształtowania u uczniów kompetencji wielokulturowych.

JAK to zrobiłam?

Zdjęcie Arandy jako wprowadzenie do lekcji poświęconej "Lamentowi świętokrzyskiemu".

Refleksja nad fotografią (użycie rutyny myślenia krytycznego: Widzę... Myślę... Zastanawiam się). Rozmowa na temat uniwersalności doświadczania cierpienia.

Zdjęcie pojawia się także w podsumowaniu lekcji : Co łączy "Lament świętokrzyski" z fotografią Arandy? Jak oceniasz skojarzenie postaci arabskiej kobiety z religijnym wizerunkiem Matki Boskiej Bolesnej?

Coś nowego...

Film Sophie Deraspe "Antygona" z 2019r. jako kontekst wielokulturowy do tragedii Sofoklesa.

<https://alekino.com/report/antygona/>

Zagadnienia do pracy z filmem:

1. Podczas oglądania filmu zwróć uwagę na te elementy w filmie, które bezpośrednio nawiązują do tragedii Sofoklesa. Porównaj je i zapisz wnioski.
2. Co, wg Ciebie, różni film od tragedii Sofoklesa?
3. Stwórz 5 pytań, które nasunęły Ci się podczas oglądania filmu.

Połączenie filmu z tragedią Sofoklesa.

Przygotuj wystąpienie na wybrany spośród poniższych tematów:

- a. Motyw cierpienia po stracie bliskich. Omów zagadnienie na podstawie *Antygony* Sofoklesa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.
- b. Konflikt racji moralnych. Omów zagadnienie na podstawie *Antygony* Sofoklesa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

(tematy z matury ustnej z języka polskiego)

https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/komunikaty/EM%20Komunikat%20o%20egzaminie%20ustnym%20z%20j%C4%99zyka%20polskiego_Formu%C5%82a%202023.pdf

Coś starego...

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zuzanna_Ginczanka

Lekcja

Temat: "Nie wszystek umrę" - czy tylko poezja może ocalić pamięć? Analiza i interpretacja utworu "***[Non omnis moriar]" Zuzanny Ginczanki.

Lekcja poświęcona Zuzannie Ginczance i jej tekstowi „***[Non omnis moriar]”, w którym można odnaleźć nie tylko wyraźne wskazanie innej kultury (żydowskiej), ale także intertekstualne nawiązania (Horacy, Słowacki). Z etapów rozwoju kompetencji wielokulturowych uczniowie realizują trzeci (świadoma kompetencja), zaś Ginczanka jest już o etap wyżej (nieświadoma kompetencja).

Wg wykresy pobranego [z:] Wielokulturowość. Materiały edukacyjne dla bibliotek. Opracowanie na temat kompetencji wielokulturowych, stanowiące część pakietu edukacyjnego dla bibliotek przygotowanego w ramach projektu "Daily innovators and daily educators in the libraries" (DIDEL), s.2

PS Podczas lekcji odniosłam się też do neonu Adama Rzepeckiego „Chominowa”...

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/1968366,1,dlaczego-neon-w-lublinie-upamietnia-antysemicie.read>

(pełny konspekt z oddzielnym załączniku)

Podsumowanie

1

Myślę o wielokulturowości w sposób bardzo szeroki, zwracając uwagę na kształtowanie u uczniów kompetencji wielokulturowych.

2

Zależy mi, aby uczniowie zauważali wielokulturowe społeczeństwo, istnienie odrębnych grup etnicznych i religijnych, ale także potrafili rozpoznać, w jaki sposób twórcy odwołują się do innych kultur.

3

Chciałabym, aby uczniowie rozwijali swoje kompetencje wielokulturowe, gdyż w ten sposób będą mogli zbudować szacunek wobec innych, ale też rozwinąć siebie.

Dziękuję za uwagę 😊